

ESPOO, MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI

KOEKAIVAUS 16.-20.10.2006

Georg Haggrén, Maija Holappa,
Tarja Knuutinen, Anna-Maria Salonen & Nora Salonen

ESPOO

MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI, INVENTOINTI JA KOEKUOPITUS

G. Haggrén, Maija Holappa, Tarja Knuutinen, Anna-Maria Salonen & Nora Salonen 2006

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohde:	Espoo, Matinkylä, Frisansin kylätontti (Tiistinmäki)
Kortteli:	23146
Tutkimuksen laatu:	Inventointi ja koekuopitus alueen kaavoitusta varten
Kohteen ajoitus:	Keskiaika, uusi aika (noin 1400-1950)
Peruskartta:	2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit	p 6674 199 – 349, i 3373 451 – 688, z 5 - 14,02
Kiinteistötunnukset:	049-412-1-165 (Tiistinmäki, Espoon kaupunki), 049-412-1-654 ja 1-854 (Siirtolapuutarha, Espoon kaupunki), 049-412-1-481 (Mäen itäpuoli, Espoon kaupunki), 049-412-1-604 (Mäen itäpuoli, Optum Oy)
Maanomistajat:	Espoon kaupunki, Optum Oy
Tilaaaja:	Peab Seicon Oy, Kornetintie 3, 00380 Helsinki
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Rakennushistorian osasto
Kenttäyönjohtaja:	FT Georg Haggrén
Apulaistutkija:	Maija Holappa
Tutkimusapulaiset:	Tarja Knuutinen, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen
Kenttäyöaika:	16.-20.10.2006
Tutkimuskustannukset:	12300 €/Peab Seicon Oy, Kornetintie 3, 00380 Helsinki
Esinelöydöt:	KM 2006089: 1–17
Mustavalkonegatiivit:	125694: 1-13
Diapositiivit:	125695: 1-12
Digikuvat:	48 kpl
Aikaisemmat tutkimukset:	Teija Nurminen 2000 (EKM), Päivi Hakanpää 2005 (MV/RHOA)
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:	Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHOA), Kulttuuritalo, Helsinki
Kaivauskertomuksen kopiot:	Espoon kaupunginmuseo
Sivumäärä:	16

ESPOO MATINKYLÄ FRISANSIN KYLÄTONTTI

Kenttätöaika: 16.-20.10.2006

Frisans on ollut pieni keskiaikainen kylä. Siinä oli 1500-luvun puolivälissä kaksi taloa, jotka yhdistyivät kartanomaiseksi ratsutilaksi 1600-luvun lopussa. Kartanon rakennukset, jotka ovat sijainneet avoimen kallion päällä, on purettu noin 1980, mutta paikkaa hallitsee yhä kartanon pihaa kiertänyt massiivinen kiviaita. Keskiaikainen tonttima on lienee ollut alemmilla rinteillä, todennäköisimmin lounaisrinteellä.

Alueelle tehtiin 65 koekuoppaa, joista osa laajennettiin koeruuduiksi. Löydöt koostuivat lähes kokonaan 1800-1900-lukujen jätteestä, jota oli erityisen paljon kivimuurin rajaamalla pihamaalla ja sen lähiympäristössä. Tutkimusalueen koillisosassa on ollut kartanon talouspiha ja myös sieltä tavattiin runsaasti 1800-1900-luvun rakennusjätettä, mutta ei vanhempia jäänteitä.

Alueen länsiosassa on siirtolapuutarha. Kylämäkeä lähinnä olevilla palstoilla tehdyssä pintapöiminnässä talletettiin hieman palanutta savea sekä punasavikeramiikkaa. Palsta-alue on Frisansin vanhaa peltoa (Strandåker) ja se rajautuu idässä massiiviseen pellosto raivatuista kivistä kasattuun valliin.

Aivan tutkimusalueen lounaisosasta löytyi uuninperustus, josta poistettiin pintaturve. Uunirakenne on vanha, mahdollisesti jopa keskiaikainen. Se sijaitsee kuitenkin 1900-luvun lopulla valmistuneiden asuinrakennusten välittömässä läheisyydessä ja paikalla mahdollisesti olleet muut jäänteet ovat todennäköisesti tuhoutuneet rakentamisen yhteydessä.

Espoo, Matinkylä
Frisansin kylätontti

Georg Haggren & al. 2006

YKJ p:6676424, i:3371896

MK 1:20000

YKJ p:6672225, i:3375296

SISÄLLYS

1. Johdanto	6
2. Frisansin kylä	6
3. Ympäristön kuvaus	8
4. Tutkimusmenetelmät	9
5. Kartanon tonttimaan rakenteet	9
6. Pintapoiminta	11
7. Koekuopitus	11
8. Muut rakenteet	13
9. Yhteenveto	15

Liite 1 Mustavalkonegatiiviluettelo

Liite 2 Dialuettelo

Liite 3 Digikuvaluettelo

Liite 4 Digikuvataulut

Liite 5 Koekuoppaluettelo

Liite 6 Löytöluettelo

Liite 7 Yleiskartta

1. JOHDANTO

Espoo on kaupunki, jossa rakennustoiminta on suomalaisittain poikkeuksellisen intensiivistä. Kaupungin alueella olevat muinaisjäännökset ovat monesti vaarassa jäädä rakentamisen alle, erityisesti tämä koskee muinaisjäännöksiä, joita ei ennestään tunneta. Tällaisten muinaisjäännösten paikantaminen vaatii systemaattista inventointia. Espoon kaupunginmuseo aloittikin 1990-luvun lopussa keskiaikaisten kylätonttien inventoinnin. (Lindholm 2002) Työ valmistui vuonna 2000 (Nurminen 2000), minkä jälkeen kylätonttien suojelu ja tutkiminen on voitu järjestelmällisesti huomioida niin kaupunkisuunnittelussa kuin eri rakennushankkeissa. Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta tehtiin uusi tarkentava ja täydentävä inventointi Espoon eteläosien yleiskaavan valmistelun yhteydessä vuonna 2005 (Hakanpää 2005). Näiden inventointien perusteella Espoon keskiaikaisilla kylätonteilla on viime vuosina tehty useita arkeologisia kaivauksia ja muita tutkimuksia. Molemmissa edellä mainituissa inventoinneissa todettiin, että Frisansin alueella saattaa sijaita keskiaikaiseen asutukseen liittyviä muinaisjäännöksiä. Koska kylätontin alueelle suunnitellaan uutta rakentamista, tehtiin paikalla muinaismuistolain 15 §:n perusteella intensiivinen inventointi syksyllä 2006. Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää alueella mahdollisesti säilyneet muinaisjäännökset.

Espoon Frisansin kylä on sijainnut Suomenojan (Finnonjoki) itäpuolella. Aluetta hallitsee laaja avokallio Tiistinmäki, jonka laella sijaitti 1600-luvun lopulta 1970-luvun jälkipuolelle Frisansin kartanoksikin kutsuttu rustholli (tutkimusalue p 6674 199 – 349, i 3373 451 – 688, z 5 – 14,02). Sen rakennukset on purettu 1970-luvulla tai viimeistään vuonna 1980, jonka jälkeen alue on ollut lähinnä joutomaana.

Frisansin kylätontin alueelle, lähinnä sen koillisosaan suunnitellaan uusia asuinkortteleita. Tämän vuoksi alueella tehtiin 16.-20.10.2006 intensiivistä historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointia, kartoitusta ja koekuopitusta. Tavoitteena oli dokumentoida alueella näkyvät rakenteet ja paikantaa Frisansin vanha kylätontti. Tutkimuksen tilaajana oli Peab Seicon Oy, joka myös vastasi tutkimuskustannuksista (12300 €).

Tutkimuksista vastasi Museoviraston rakennushistorian osasto. Kenttätöiden suunnittelu tehtiin yhteistyössä Espoon kaupunginmuseon arkeologien Tryggve Gestrinin ja Ulrika Rosendahlin kanssa. Kenttätöitä Frisansissa johti FT Georg Haggrén huolehtien samalla valokuvaamisesta. Mittausdokumentoinnista vastasi puolestaan HuK Maija Holappa apunaan Tarja Knuutinen. Mittaukset suoritettiin takymetrillä Espoon kaupungin pohjakartta-aineistoa ja kiintopisteitä hyväksikäyttäen. Takymetrimittauksissa käytettiin peruskoordinaatistoa KKJ, joka käännettiin Helmert-muunnoksella Espoon kaupungin VVJ-koordinaatistossa olevaan kartta-aineistoon. Käytetty korkeusjärjestelmä on N60. Dokumentoinnin pohjalla käytettiin Espoon kaupungilta ostettua kartta-aineistoa. Koekuopituksesta vastasi Nora Salonen apunaan Anna-Maria Salonen. Kaivajina olivat Tuuli Heinonen, Hanna Kivikero, Ville Rohiola, Tarja Sundell, Elina Terävä ja Sarita Vornanen.

Tutkimusten raportointi tehtiin tammi- ja helmikuussa 2007. Maija Holappa vastasi mittausdokumentoinnin visualisoinnista ja raportin aineiston kokoamisesta. Nora Salonen vastasi koekuoppien ja löytöjen lopullisesta raportoinnista.

2. FRISANSIN KYLÄ

Frisans on ollut pieni keskiaikainen kylä, jonka maat sijaitsivat Finnonjoen alajuoksun itärannalla. Frisans kuului Finnevikin jakokuntaan, jonka keskuskylä Finnå sijaitsi Frisansia vastapäätä joen länsipuolella. (Kepsu 1999, 30; Lindholm 1999) Frisansin pohjoispuolella on Bolarskogin kylä ja eteläpuolella uuden ajan alussa autioitunut Distby. Idässä Frisansin naapurina on Mattby ja jo 1500-luvun puolivälissä kadonnut Biskopsby.

Vanhin maininta Frisansista (Frijsby) on vuoden 1540 maakirjassa (KA 2948). Alueelle on Espoon Hannusjärvestä tehdyn tuoreen siitepölytutkimuksen perusteella vakiintunut peltoviljelys noin vuo-

den 1000 AD tienoilla (Alenius 2006). Samalla on alkanut intensiivinen pysyvään asutuksen viittaava maankäyttö, jonka myötä mm. koko maisema on avartunut. Finneviikin laskevien pienten jokien ja purojen alajuoksulle – mahdollisesti myös Frisansiin – on tämän perusteella syntynyt vakinainen asutus noin 1000-luvulla. Varhaisin säilynyt historiallinen maininta Espoosta on vasta vuodelta 1431 eli ajalta noin 400 vuotta sen jälkeen, kun asutus on vakiintunut Finnevikin ympäristöön pitäjän eteläosiin. (vrt. Kepsu 1999)

Frisansissa oli 1500-luvun puolivälissä kaksi taloa, joiden yhteenlaskettu veroluku oli 1 1/8 veromarkkaa. Taloista pienempi, jota isännöi 1540-luvun alussa Lars Persson, oli kooltaan 1/3 veromarkkaa. Kyseessä oli espoolaisittain keskikokoinen talo. Sen sijaan Olof Mårtenssonin omistama talo oli kooltaan (0,79) veromarkkaa eli muihin espoolaisiin verrattuna varsin suuri talo. (KA 2948)

Frisansin taloista toinen – nimeltään Mäckeis (Mäkilä) – autioitui vuosisadanvaihteessa 1600, ja sen maat siirtyivät aluksi Finnon ja Mårtensbyn asukkaiden käyttöön, mutta yhdistettiin lopulta naapuritilaan. Frisansin ainoa jäljelle jäänyt talo oli köyhtynyt 1500-luvun lopulla ja hetkittäin 1600-luvulla jopa autiona. Vuonna 1644 rykmentinkirjuri Olof Eriksson sai tilan haltuunsa, ja hänen aikanaan se muutettiin ratsutilaksi. Frisans pysyi säätyläisomistuksessa, kun Uudenmaan jalkaväkirykmentin majuri Filip Sass osti sen noin vuonna 1656. Sass asui jonkin aikaa itse Frisansissa, mutta luovutti sen sittemmin lampuodin hoitoon. (Kepsu 1999, 30; Ramsay 1936, 246-250)

Ratsuväkirykmenttien uudelleenorganisoimisen myötä Frisans, johon oli liitetty autioitunut naapurikylä Kaitans (Kaitaa) vakiintui vuonna 1682 rustholliksi. Samaan aikaan Sass myi Frisansin ja Kaitansin lääninkamreeri Hans Godhelle. Vähitellen Frisansia, johon Godhe oli liittänyt myös Distbyn autioituneen naapurikylän, alettiin kutsua jopa kartanoksi. (Ramsay 1936, 250-251)

Frisansin rusthollia on kutsuttu kartanoksi, mutta Espoon muihin kartanoihin verrattuna tila on ollut melko pieni. Tämän vuoksi Frisansia tai sen omistajia ei erikseen käsitellä Espoon historian 1700-1800-luvun osassa (Nikander 1985) eikä myöskään kartanoista ja suurtiloista laadituissa kokoomateoksissa (Jutikkala & Nikander 1939). Frisansin tiedot puuttuvat valitettavasti myös 1900-luvun maatilamatrikkeleista. Tilan historian selvittäminen alkuperäislähteiden kautta rajattiin tämän inventoinnin ulkopuolelle. Omistajista voidaan kartta-aineiston pohjalta todeta, että 1750-1760-luvulla Frisansia isännöi rykmentinkirjuri Gabriel Ithimaeus, 1800-luvun puolivälissä rusthollari Johan Bäckström ja vuonna 1903 tila siirtyi Emil Halmilta Frans Oskar Fagerströmille (KA: MMH Espoo B7 13/2-15).

Frisansin kartano peltoineen alkoi 1960-luvulla jäädä kasvavan kaupunkirakentamisen puristukseen. Helsingistä länteen vievä moottoritie Länsiväylä rakennettiin 1960-luvulla siten, että se sivusi Frisansin tonttimaan pohjoisosaa. Osa kartanon pelloista jäi uuden tien alle ja osa sen pohjoispuolelle. (Kuva 1) Frisans jäi pian asumattomaksi ja 1970-luvulla sen rakennukset purettiin, mutta rakennuskanta on vanhojen valokuvien ja Espoon kaupunginmuseon keräämän muistitiedon avulla yhä hahmotettavissa. Viimeisten 20-30 vuoden ajan alue on ollut joutomaana. Selvimpänä muistona kartanosta on vanhaa tonttimaata rajannut, kallionlakea kiertävä kiviaita, joka hallitsee yhä Frisansin ympäristön maisemaa.

Kuva 1: Frisansin alue peruskartalla vuodelta 1967.

3. YMPÄRISTÖN KUVAUS

Frisansin kartanon tonttimaa on sijainnut Finnonjoen alajuoksun itäpuolella Tiistinmäkenä tunnetun kallion laella. Tämä noin 14 m korkeuteen nouseva kallio rajautuu nykyisin pohjoisessa Länsiväylään. Kartanon päärakennus on ollut samalla paikalla jo vuonna 1694, jolloin maanmittari Samuel Brotherus mittasi kylän maat ensi kertaa kartalle (KA: MMH Espoo B7 13/1). (Kuva 2) Vuonna 1750 laaditussa Espoon pitäjän kartassa kartano on tällä samalla paikalla, mutta sen itäpuolelle on ilmestynyt rakuunatorppa (RA: Kartor och ritningar: Finland, socknar och städer: Charta över Esbo socken, 1750. Lantmät. lev. 1850, nr. 71). Kuninkaankartastossa 1700-luvun lopulta ei Frisansin kohdalla näy mainittavia muutoksia verrattuna aiempiin karttoihin. (Alanen & Kepsu 1989; KRA: Hydrografiska kartor D1 XV.19). (Kuva 3) Kartanon tonttimaa on suurelta osin avokalliota, joka jatkuu edelleen etelään ja länteen. Tonttimaa ympäristöineen luetaan nykyisin Espoon arvokkaiden perinnemaisemien joukkoon (Raatikainen & Vaittinen 2003, 23). Etelässä ja lounaassa kallion laidalta alkaa 1900-luvun jälkipuolella vähitellen tiivistynyt pien- ja omakotitaloalue.

Frisansin pelloista pääosa ryhmittyi kahdeksi vainioksi. Niistä Strandåker eli Rantapelto oli kartanon tonttimaan länsipuolella Tiistinmäen ja Finnonjoen välissä ulottuen lähes jokisuuhun asti. Toinen rintapelto, Bastuåker eli Saunapelto oli puolestaan kylämäen pohjoispuolella. Lisäksi kylällä oli joukko ulkopeltoja. Pääosa Strandåker-pellosta on nykyisin puutarhapalstoina. Suuri osa Bastuåkernista on jäänyt Länsiväylän ja rakennuspaikkojen alle, loppukin on joutomaana.

Seuraava kartta Frisansin maista lienee tehty E. J. Lindgrenin toimesta vuonna 1798. (EKM: Kartta-arkisto: Geografisk Beskrifning öfwer Esbo socken ... 1842 IX:1 selitys). Maanmittari Johan Rosberg laati Frisansin maista puolestaan kartan vuonna 1844. Näistä kummastakaan kartasta ei tietävästi ole säilynyt kopiota Maanmittauslaitoksen arkistoissa (Ks. KA: MMH: Espoo B7 13/11). Seuraava kartta kartanon tiluksista laadittiin Niklas Järnefeltin ja Artur Allin toimesta vuonna 1904. Siihen on piirretty erikseen kiviaidan rajaama kartanon tonttimaa. (Kuva 4) Aidan sisäpuolelle jää päärakennus ja kaksi muuta rakennusta, joiden välissä on kallioinen pihamaa. Aidatun alueen itäpuolella on kartanon talouspiha, jossa on ollut kartan mukaan seitsemän eri kokoista rakennusta. (KA: MMH Espoo B7 13/7-15) Jokirannassa noin 150 m kartanosta länteen on lisäksi ollut kaksi Frisansiin kuuluvaa rakennusta.

Senaatin kartaston Frisansia kuvaavalta lehdeltä, joka on laadittu vuonna 1872, kartanolle on merkitty pääpiirteissään samanlainen rakennuskanta kuin vuoden 1904 karttaan (Kuva 5). Selvin ero on jokirannassa, jossa on useita ulkorakennuksia. Tonttimaata kiertävää aitaa ei tässä kartassa näy, mikä tosin saattaa johtua kartan pienestä mittakaavasta. (KA: Käyttökarttakokoelma: Senaatin kartat VI.29.) Frisans säilyi maalaismaisemana 1950-luvulle asti, vaikka Helsingistä länteen vievä Jorvaksentie linjattiin

Kuva 2: Samuel Brotheruksen kartta Frisansin alueesta vuodelta 1694.

Kuva 3: Frisans ns. kuninkaankartaston merikartastossa 1700-luvun lopulla.

Kuva 4: Niklas Järnefeltin ja Artur Allin kartta Frisansin kylästä vuodelta 1904.

Kuva 5: Frisans Senaatin kartastossa vuodelta 1872

aivan kartanon tonttimaan pohjoispuolelta. Tie oli tuolloin vielä pieni verrattuna paikalle 1960-luvulla rakennettuun Länsiväylään. Tiistinmäen eteläpuolella ei vielä 1950-luvun puolivälissä ollut omakoti-asutusta kuten 1960-luvun lopulla. (Ks. EKM: Espoon pitäjänkartta VI:9 (1954).

Kartoista tunnettu Frisansin tonttimaa on ympäristöä hallitsevalla paikalla. Sitä voi pitää tyypillisenä kartanonpaikkana, mutta tuskin keskiaikaisen talonpoikaiskylän paikkana. Todennäköisempää on, että vanha kylätontti on sijainnut suojaisemmassa paikassa ja lähempänä peltoja. Tämän vuoksi inventoinnissa pyrittiin etsimään jälkiä mahdollisesta ratsutila-aikaa edeltäneestä kylätontista.

4. TUTKIMUSMENETELMÄT

Vuoden 2000 inventoinnissa todettiin, että "paikalla on mahdollisesti säilynyt myös keskiaikaisia asutuskerrostumia" (Nurminen 2000). Samaan päädyttiin vuoden 2005 inventoinnissa, jossa todettiin lisäksi, että vanhoja kulttuurikerroksia voi olla säilynyt" sekä tontin itäpuolella että länsipuolella kallion alapuolisilla rinteillä ja terasseilla" (Hakanpää 2005, 33). Karttoihin merkitty kartanon tonttimaa ei vastaa tyypillistä keskiaikaista kylätonttia, joten syksyn 2006 tutkimukset ulotettiin myös Tiistinmäen laella sijaitsevan kiviaidan rajaaman pihapiirin ulkopuolelle.

Tutkimusmenetelmiksi valittiin alueen maastossa näkyvien rakenteiden kartoitus takymetrin avulla, pintapoisointi sekä koekuopitus. Espoon kaupungin mittausosastolta saatiin tarvittavat karttapohja ja kiintopisteet. Inventointihavainnot täydennettiin karttapohjalle maastomittauksin. Mittauksissa ja niiden visualisoinnissa on käytetty Espoon kaupungin VVJ-koordinaatistoa ja korkeusjärjestelmää N60.

5. KARTANON TONTTIMAAN RAKENTEET

Frisansin kartanon tonttimaata tai tarkemmin sanottuna miespihaa rajaa 60-80 cm korkea ja noin 1 m leveä lohkokivistä ladottu kiviaita, jonka sisään jää L-muotoinen alue. Sen itäpuolella on ollut kartanon talouspiha ulkorakennuksineen. Kiviaidassa on kolme porttia, ne sijaitsevat länsi-, etelä- ja itäsvilla. (Kuva 6.) Ajojtie kartanoon on ainakin loppuaikoina kulkenut itäisen portin kautta. Pääosa tonttimaasta on lähes itä-länsi-suuntaisen, 52 x 73 m kokoisen epäsäännöllisen suorakulmion muotoisen alueen sisällä. Tämän alueen koilliskulmassa on kiviaidan idässä ja lännessä rajaama noin 14 x 30 m laajuinen uloke, jonka pohjoispää on ilmeisesti tuhoutunut Länsiväylän reunojen pengertämisen yhteydessä. Näyttävä kiviaita hallitsee ympäristöään ja sillä on huomattava maisemallinen arvo.

Kuva 6: Kartanon miespihaa kiertänyt kiviaidan itäreunaa.

Kuva 7: Frisansin päärakennuksesta säilynyt betonista valettu kuistinperustus.

Kuva 8: Kiviaidan itäpuolella on sijainnut kartanon talousrakennuksia.

Kiviaidan sisältä erottui neljän rakennuksen perustukset. Rakennusten tunnistamisessa voidaan käyttää Mary Nybergin haastattelun perusteella laadittua karttapiirrosta. (EKM) Frisansin päärakennus on valokuvien perusteella ollut kaksikerroksinen harjakattoinen rakennus, joka lienee rakennettu 1800-luvun alussa. (Härö 1984, 205.) Se on sijainnut tonttimaan lounaisosassa, jossa erottuu yhä noin 9 x 15 m kokoinen rakennuksen matala kivijalka ja sen pohjoispuolella betonista valettu kuistinperustus portaineen (A). (Kuva 7)

Tonttimaan länsilaidalla on 6,5 x 16 m kokoinen Nybergin luhdiksi kutsuman kaksikerroksisen asuinrakennuksen perustus (B). Erkki Härön mukaan rakennus on kuvien perusteella ollut hyvin vanha (Härö 1984, 205), mikä voitaneen tulkita, että se on ainakin 1800-luvulta. Tätä tukee se, että päärakennuksen ohella tämä rakennus on merkitty vuoden 1904 karttaan. Rakennuksessa on erään tiedon mukaan ollut myös kartanon leivintupa. Kiviaita on luultavasti linjattu tämän vanhan asuinrakennuksen seinälinjojen mukaan.

Tonttimaan itäosassa erottuu lähinnä maakumpareena noin 7 x 10 m kokoinen rakennuksen perustus (C). Kiviaidan itäsivulla on neljännen rakennuksen raunioita (D), jotka ovat Nybergin mukaan asuinrakennuksesta, jossa on ollut myös leivintupa. Tätä rakennusta ei ole vuoden 1904 kartassa.

Kiviaidan kaakkoiskulman ulkopuolella on kaatunut hautakivi (E), jossa on teksti "HÄR HVILAR RUSTHÅLLAREN I:BÄCKSTRÖM F:-1802 D:-1852 SAKNAD AF MAKÅ OCH 6 BARN". Kivi on peräisin Frisansia 1800-luvun puolivälissä isännöineen Johan Bäckströmin haudalta (Ks. KA: Uudenmaan läänin henkikirjat U42 (1850) s. 169, U47 (1855) s. 220.)

Kiviaidan rajaaman miespihan itäpuolella on ollut kartanon talousrakennuksia. Aidan kaakkoiskulman itäpuolella on korkea kivijalka (F). (Kuva 8) Paikalla olleesta rakennuksesta, jossa on ollut liiteri, pesutupa ja käymälä, on jäljellä 12,5 x 10 m kokoinen perustus, josta erottuu kolme huonetilaa. Niistä keskimmaisessa on ollut betonilattia, kun taas itäisin on rakennettu pelkkien kivipilarien varaan. Paikalla on ollut rakennus jo vuonna 1904, mutta kartan perusteella kyseessä on näkyvissä olevaa rauniota edeltänyt rakennus. Edellä kuvattun raunion pohjoispuolella on kivistä ladottu masiivinen, noin 11 m leveä ja 6 m pitkä ajosilta (G).

Kartanolle johtaneen ajotien itäpuolella on nykyisin niittymäinen joutomaa-alue, joka on entistä talouspihaa. Sen laidoilla erottuu muutamien ulkorakennusten jäänteitä. Aivan tien itäpuolella on hylätty kaivo.

Kartanon talouspihalta erottuu maanpinnalle selvästi enää vain yhden rakennuksen jäänteitä. Pihan pohjoisosassa on ollut perunakellari, jonka kivijalka erottuu maastossa (H). Talouspihan itälaidalla on ollut renkitupa. Paikalla on ilmeisesti yhä osa renkitupaan liittyviä kivijalkakiviä. Alue on häiriintynyt, kun renkituvan paikan eteläpuolelle on rakennettu omakotitalo.

Varsinaisen tonttimaan länsipuolella, kallion päällä on sijainnut tuulimylly. Viljan jauhatuksen päätyttyä myllyrakennus muutettiin näkötorniksi. Tässä käytössä se oli vielä vuonna 1974, mutta purettiin pian tämän jälkeen. (Härö 1984, 205) Tuulimyllyn kahdeksankulmainen ja halkaisijaltaan 5 m suuruinen perustus erottuu yhä maastossa (I).

Jokirannassa erottuu lisäksi ainakin kahden rakennuksen perustukset, mutta ne sijaitsivat varsinaisen inventointialueen ulkopuolella.

Tiistinmäen kallion länsipuolella aivan kallion juuressa on isohko uuninperustus, jonka päällä kasvaa arviolta yli satavuotias mänty. Säilyneissä kartoissa paikalle ei ole merkitty rakennuksia.

6. PINTAPOIMINTA

Tiistinmäen länsipuolen vanhan Strandåkerin alueella sijaitsevilla puutarhapalstoilla tehtiin ns. löytöjen pintapoimintaa. Kalliota lähimmiltä palstoilta löytyi vähän palanutta savea ja punasavikeramiikan paloja. Keramiikan paloista yksi ajoittuu noin 1500-1600-luvulle. (KM 2006089:1-4). Palanut savi indikoi usein keskiaikaista tai uuden ajan alun asutusta, mutta palstojen lähiympäristöön tehdyistä koekuopista ei löytynyt mitään, minkä perusteella paikka olisi voitu tulkita vanhaksi tonttimaaksi ja kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

7. KOEKUOPITUS

Heti inventoinnin alussa aloitettiin koekuoppien tekeminen tavoitteena löytää keskiaikaisia tai 1500-1600-lukujen kulttuurikerroksia. Koekuoppia tehtiin erityisesti kolmella alueella eli 1. kiviaidan sisäpuolella ja välittömästi sen ulkopuolella, 2. tonttimaan itäpuolisella niityllä, joka paljastui sittemmin kartanon talouspihan alueeksi sekä 3. Tiistinmäen länsirinteen alapuolella, josta oli löytynyt selkeä uuninperustus. Osa koekuopista mitattiin takymetrin avulla, mutta peitteisessä maastossa ja tutkimusalueen laidoilla tyydyttiin GPS-paikannukseen.

Tiistinmäen länsipuoliset koekuopat

Frisansin kartanoalueen länsipuolisten puutarhapalstojen ja kallion väliin tehtiin seitsemän noin 50 x 50 cm suuruista koekuoppaa, joista osa laajennettiin korkeintaan 1 x 2 m kokoisiksi (koekuopat 1-7, 65). Tällä alueella on multava, paikoin lähes musta pintamaa, jonka seassa on paikoin kiviä ja tiilimurskaa. Osassa kuoppia oli noin 20-25 cm syvyydellä puhdas hiekkainen pohjamaa, osassa kallio. Muutamissa kuopissa oli moderneja löytöjä, ja vain yhdessä (koekuoppa 6) pieni pala palanutta savea. Eteläisimmässä kuopassa (65) oli hyvin musta ja hiilipitoinen maa, mutta ei löytöjä.

Koekuoppa 8 tehtiin kallion lounaispuolelle, josta paljastui noin 30 cm paksun saven sekaisen mullan alta pohjakallio.

Kartanon pihamaan ja sen lähiympäristön koekuopat

Kartanon miespihalle, kiviaidan rajaamalle alueelle tehtiin useita koekuoppia. Kiviaidan sisäpuolinen alue oli osin avokalliota, mikä ohjasi kuoppien sijoittamista. Niistä 11 oli aivan päärakennuksen pihamaalalla, jossa paikoin pilkkotti avokallio (koekuopat 9-19). Monissa kuopissa mullan, hiekan ja kivien sekaisen kerroksen alta paljastui kallio jo 15-25 cm syvyydestä. Yksi kuoppa tehtiin päärakennuksen kivijalan sisäpuolelle, josta paljastui samanlainen modernia 1900-luvun jätettä sisältävä maannos kuin lähiympäristöstäkin. Päärakennuksen kohdalla kallion pinta oli noin 25 cm nykyisestä maanpinnasta. Alueelta ei löytynyt selviä merkkejä edes 1600-1700-luvun kartanoajasta. Kiviaidan pohjoispuolelle avattiin koekuoppa 20, jossa multavan pintamaan alta paljastui noin 20 cm syvyydessä puhdas vaalea pohjahiekka.

Kiviaidan rajaaman alueen kaakkoisosaan tehtiin kymmenen koekuoppaa (46-55). Paikalla oli 20-45 cm paksu multakerros, jossa oli modernia 1800-1900-luvun jätettä. Osassa koekuoppia mullan alta paljastui puhdas vaalea hiekka, osassa kallio tai kivikerros, mutta ei viitteitä kivilatomoista.

Aivan kiviaidan eteläpuolelle tehtiin kolme kuoppaa (21, 44-45). Niissä oli noin 20 cm tummaa multavaa maata, jonka seassa oli modernia jätettä. Heti multakerroksen alta alkoi peruskallio.

Välittömästi kiviaidan itäpuolella olevalle alueelle ja paikalla olleen ison ulkorakennuksen raunion ympäristöön tehtiin yhdeksän koekuoppaa (kuopat 56-64). Niistä paljastui samankaltainen maannos kuin aidatun alueen kaakkoisosasta eli 20-35 cm multakerroksen alta pohjahiekka tai -sora. Myös tällä alueella multakerroksessa oli modernia jätettä.

Entisen talouspihan koekuopat

Entisen talouspihan alueelle tehtiin 20 koekuoppaa (koekuopat 22-41). Vuoden 2005 inventoinnissa tätä niittymäistä aluetta pidettiin mahdollisena kylätontin alueena. Osasta koekuoppia löytyi palaneen savun tai pikemminkin matalapolttoisen tiilen palasia, minkä vuoksi osaa alun perin noin 50 x 50 cm suuruisia koekuoppia laajennettiin. Osassa kuoppia pintamaa oli tiivistä karkeaa soraa, joka muistutti vanhaa tienperustusta, mikä tulkinta osoittautui karttojen tarkastelun jälkeen oikeaksi (mm. kuoppa 30). Useimmissa kuopissa oli multakerros tai savensekainen multakerros ja sen alla noin 25-40 cm syvyydessä pohjamaaksi tulkittu hiekka-, sora- tai kivikerros. Havaintojen perusteella alue tulkittiin kartanon talouspihaksi, jossa on 1800-1900-luvuilla tehty maansiirto- ja maanrakennustöitä.

Kuva 9: Koekuoppa 36, josta löytyi haurasta tiiltä sekä paksu hiilikerros.

Alkujaan 50 x 50 cm kokoisesta kuopasta 36 löytyi palanutta savea tai matalassa lämpötilassa poltettua haurasta tiiltä sekä noin 20 cm pinnan alla noin 10-15 cm paksu hiilikkerros, minkä vuoksi kuoppaa laajennettiin. Lopulta kuopan koko oli 1 x 4 m. (Kuva 9) Tällöin kuopan länsipää oli noin 40 cm syvä, josta pinnalla noin 20 cm multaa ja sen alla punaista hiekkaa ja isoja kiviä sekä noin 10-15 cm paksu hiili- ja nokikerros. Itäpääty, jonne hiilikkerros ei ulottunut, oli noin 60 cm syvä. Täällä pinnalla oli noin 40 cm kerros savista multaa, jonka seassa oli isoja kiviä, ja alla noin 20 cm kerros punaista hiekkaa. Alueen keskiosassa oli erittäin vaaleata noensekaista hiekkaa. Koko alueella maa oli varsin sekoittunutta, mikä tulkittiin talouspihalla 1800-1900-luvulla tehtyjen maansiirto- ja rakennustöiden seuraukseksi. Paikalta löytyi tiiltä sekä modernia lasia ja posliinia.

Kuva 10: Tiistinmäen länsipuolelta havaittu uuninperustus.

Etelärinteen koekuopat

Kartanon aidatulta pihamaalta alkaa loivasti alaspäin viettävä laaja avokallio. Sen notkelmissa on paikoin maannosta, joka tarkistettiin kahden koekuopan (42, 43) avulla. Molemmissa kuopissa maannos oli pääosin pintaturvetta ja multaa, jonka alta jo noin 15 cm syvyydestä paljastui kallio. Havainnot eivät viittaa siihen, että Frisansin tonttimaan olisi ulottunut tälle kalliolle.

Kuva 11: Alueen lounaisrinteestä, avokallioalueen rajalta löydetty uuninperustus sijaitsee aivan pientalotontin rajan läheisyydessä

8. MUUT RAKENTEET

Luoteisrinteen uuninperustus

Tutkimusten alussa havaittiin Tiistinmäen länsirinteen alapuolella uuninperustus (J), jonka päällä kasvoi suuri, arviolta 100-150 vuotta vanha mänty. Uuninperustus on kooltaan noin 2,5 x 2,5 m. Maa kivien välissä on hyvin irtonaista. Uunin pintaa paljastettaessa löytyi tiilen palasia, joita oli myös uunin ympäristön pintamaakerroksessa. Vanhoissa kartoissa (1904) paikalla ei näy rakennuksia. Luultavasti kyse on viimeistään 1800-luvun lopulla puretusta rakennuksesta. (Kuva 10)

Lounaisrinteen uuninperustus

Tiistinmäen lounaisosasta lähes avokallioalueen rajalta löytyi tutkimusten alkuvaiheessa matala kumpare, joka paljastui uuninperustukseksi (K). Se sijaitsi pienellä tasanteella, jota rajasi pohjois- ja

Kuva 12: Edellisen kuvan uuninperustus lähikuvassa.

itäpuolelta noin 30-50 cm korkuinen kallioterassi. Kumpareesta kuorittiin sitä peittänyt pintaturvekerros. Sen alta paljastui noin 3,2/1,8 x 2,3 m kokoinen kivilatamus, jonka seassa oli hiekkaa ja runsaasti palanutta savea, mutta ei tiiltä. Muodoltaan perustus on luultavasti ollut nelikulmainen. Uuninperustuksen pohjoisreunaa oli vaikea määrittää tarkasti ilman enempää kaivamista. Uunin itäsiivu oli perustettu suoraan kalliolle, jonka pinta oli kuumuudesta johtuen lohkeillut erityisesti uunin kaakkoiskulman vieressä. Uuninperustuksen pohjoispuolella oli tumman mullan sekainen kiveys, joka ulottui noin 3 m päähän uuninreunasta aina pohjoisessa olleen kallioterassin juurelle asti. Myös uunin eteläpuolella oli tumman mullan sekainen kiveys, joka jatkui ainakin 2 m etäisyydelle uunista. Maa kivien välissä oli hyvin tiivistä. Uuninperustus ja sitä ympäröivä 5 x 7 m kivetty tasanne muodostavat todennäköisesti rakennuksen perustuksen. Uunissa käytetty savi, joka on palanut, viittaa todennäköisesti keskiaikaiseen tai 1500-1600-luvulle ajoittuvaan rakenteeseen (KM 2006089: 5-7). Tätä päätelmää tukee se, että paikalta ei löytynyt tiiltä tai uuden ajan esinelöytöjä. Ainoat löydöt olivat kaksi palaa iskettyä piitä ja yksi piikivi (KM 2006089:8). Uunin tutkimisessa tyydyttiin pintaturpeen paljastamiseen ja esiin saadun rakenteen kuvaamiseen ja mittaamiseen. Rakennetta ei purettu vaan se peitettiin uudelleen. (Kuva 11,12)

Vain noin 2 m uuninperustuksen länsipuolelta alkaa pientalotontti, joka sijaitsee paikalla, jossa on aiemmin ollut kallion lounaispuolella sijainnut tasanne. Alue muistuttaa topografialtaan tyypillistä keskiaikaisen kylätontin paikkaa. Tätä päätelmää tukee löytynyt uuninperustus. Näiden uusien 1900-luvun lopulla valmistuneiden pientalojen tontilla on tuskin jäljellä mainittavia vanhoja kulttuurikerroksia.

Pellon kivivalli

Tiistinmäen länsipuolella sijaitsevan Strandäkernin itälaitaa seuraa pitkä, noin 1 m leveä ja 30-50 cm korkea maansekainen kivivalli (L). Maa kivien välissä on hyvin tiivistä. Pellolla nykyisin olevat viljelyspalstat ulottuvat paikoin tämän aidan läheisyyteen, paikoin ne jäävät lähes 10 m päähän aidasta. Valli on selvästi syntynyt pellon raivauksessa. Vanhimman kartta-aineiston perusteella on todennäköistä, että aita on peräisin 1600-luvun loppua vanhemmalta ajalta. Sitä voidaankin pitää merkittävänä elinkeinohistoriallisena muinaisjäännettönä. (Kuva 13)

Tie

Frisansin kartanon tonttimaan reunalta, Tiistinmäen luoteispuolelta on kulkenut tie länteen kohti Finnoon kylää. Tämä tielinja erottuu yhä maastossa olevana tierauniona, joka vie kohti Finnoonjoen ylittänyttä siltaa. Vuoden 1694 kartan mukaan paikalla on jo tuolloin kulkenut tie, joka on johtanut aina Frisansin kartanon tonttimaalle asti. (Kuva 14)

Kuva 13: Tiistinmäen länsipuolella sijaitsevan Strandäkernin itälaitaa seuraa pitkä maansekainen kivivalli.

Kuva 14: Frisansin tonttimaalle kulkeva tie.

9. YHTEENVETO

Espoon Frisans on ollut pieni keskiaikainen kylä, joka sijaitsee Finnoonjoen alajuoksun itäpuolella. Frisansia vastapäätä kapean Finnonjoen länsipuolella on ollut Finnon kylä, josta Frisans lienee keskiajan kuluessa irtautunut. Frisansissa oli 1500-luvun puolivälissä kaksi taloa, jotka yhdistyivät kartanomaiseksi ratsutilaksi 1600-luvun lopussa. Seuraavien runsaan 200 vuoden ajan Frisans oli Espoolle tyypillinen pieni kartano.

Avoimen kallion päällä Tiistinmäen laella sijainneet Frisansin kartanon rakennukset on purettu noin vuonna 1980, mutta mäkeä hallitsee yhä kartanon pihaa kiertänyt massiivinen kiviaita. Keskiaikaisen kylän tonttimaata lienee ollut alemmilla rinteillä, todennäköisimmin lounaisrinteellä. Kylän eteläosa on suurelta osin säästynyt 1900-luvun jälkipuolen intensiiviseltä rakentamiselta. Kylän pohjoisosaa leikkaa sen sijaan Länsiväylä, joka sivuaa vanhan kartanon pihamaan pohjoislaitaa.

Frisansin kylätontin alueella tehtiin lokakuussa 2006 intensiivistä historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointia, kartoitusta ja koekuopitusta, joiden tarkoituksena oli tuottaa tietoa kaavoituksen ja uuden asuinrakentamisen suunnittelua varten. Alueelle tehtiin 65 koekuoppaa, joista osa laajennettiin koeruuduiksi. Löydöt koostuivat lähes kokonaan 1800-1900-lukujen jätteestä, jota oli erityisen paljon kivimuurin rajaamalla pihamaalla ja sen lähiympäristössä. Tutkimusalueen koillisosassa on ollut kartanon talouspiha ja myös sieltä tavattiin runsaasti 1800-1900-luvun rakennusjätettä, mutta ei vanhempia jäänteitä. Tiistinmäen laelta kartanon pihapiiristä tai talouspihan alueelta ei löytynyt keskiaikaisen kylän tonttimaahan viittaavia jäänteitä.

Aivan tutkimusalueen lounaisosasta, Tiistinmäen alarinteeltä löytyi uuninperustus, josta poistettiin pintaturve. Dokumentoinnin jälkeen uuninperustus peitettiin entiselleen. Uunirakenne on vanha, mahdollisesti jopa keskiaikainen. Se sijaitsee kuitenkin 1900-luvun lopulla valmistuneiden asuinrakennusten välittömässä läheisyydessä. On todennäköistä, että vanha kylätontti on ollut Tiistinmäen lounaisrinteen juurella näiden modernien asuinrakennusten kohdalla. Perustus saattaa olla peräisin myös riihestä. Paikalla mahdollisesti olleet kylätonttiin liittyneet jäänteet ovat todennäköisesti tuhoutuneet rakentamisen yhteydessä 1980-1990-luvulla.

Tutkimusalueen länsiosassa, Tiistinmäen ja Finnonjoen välissä on ollut kylän toinen rintapelto, Strandåkern. Entinen pelto on nykyisin pääosin siirtolapuutarhana. Kylämäkeä lähinnä olevilla palstoilla tehdyssä pintapoiminnassa talletettiin hieman palanutta savea sekä punasavikeramiikkaa. Palsta-alue rajautuu idässä massiiviseen pellostä raivatuista kivistä kasattuun valliin, joka on näyttävä ja paikallisesti merkittävä elinkeinohistoriallinen muinaisjäännös.

Frisansin keskiaikaisen kylän asutushistorialliset jäänteet lienevät yhtä vanhaa uuninperustusta lukuun ottamatta tuhoutuneet. Frisansin 1600-luvulla perustetun rusthollin, pienen kartanon rakennukset on purettu viimeistään 1980-luvun alussa, mutta maisemaa hallitsee yhä kartanon pihapiiriä kiertänyt massiivinen kiviaita. Muita maastossa yhä erottuvia muinaisjäännöksiä ovat vanhat tieraukiot, Tiistinmäen länsirinteen alaosassa olevat uuninperustus ja kylän toisen rintapellon, Strandåkernin itälaitaa seurannut kivivalli.

LÄHTEET

Painamattomat lähteet

Espoon kaupunginmuseo (EKM)

Nurminen, Teija: Keskiaikaisten kylätonttien inventointi 2000

Kartta-arkisto

Kansallisarkisto (KA)

Maamittaushallituksen kartta-arkisto (MHA)

Suomen asutuksen yleisluettelo (SAY)

Uudenmaan voudintilit

Uudenmaan läänin henkikirjat

Uudenmaan ja Hämeen läänin läänintilit

Krigsarkivet (KRA), Tukholma

Hydrografiska kartor

Museovirasto, Rakennushistorian osaston topografinen arkisto (RHOA)

Hakanpää, Päivi: Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavainventointi 2005

Riksarkivet (RA), Tukholma

Kartor och ritningar: Finland, socknar och städer

Painetut lähteet

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS toimituksia 505. Tampere.

Kirjallisuus

Alenius, Teija: Historia paljastuu pohjasta. Teoksessa: Hannusjärvi hetkiä – kerroksia – elämää. Espoon Hannusjärven suojely ry. Vantaa 2006. s. 23-24.

Härö, Erkki: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Espoon kaupungin museo. Hanko 1984.

Jutikkala, Eino & Nikander, Gabriel: Suomen kartanot ja suurtilat. I. Helsinki 1939.

Kepsu, Saulo: Espoon vanhin asutusnimistö. (painamaton käsikirjoitus, 1999)

Lindholm, Dan: Espoon keskiaikainen asutus – Bosättningen i Esbo under medeltiden. Välähdyksiä keskiajasta - glimtar ur medeltiden. Espoon kaupunginmuseon tutkimuksia 6. Espoo 1999. s. 5-47.

Lindholm, Dan: Espoon kaupunginmuseon keskiaikaiset kylätontit-projekti; tulokset, ongelmat ja tulevaisuus. SKAS 3/2002, 34-36.

Nikander, Hagar: Esbo 1700-1865. Helsingfors 1985.

Raatikainen, Katja & Vaittinen, Mia: Espoon perinneympäristöselvitys 2003. Espoon ympäristölautakunnan julkaisu 1/2003.

Ramsay, August: Esbo. Esbo socken och Esbogård på 1500-talet. Helsingfors 1924.

Ramsay, August: Esbo II. Esbo socken och Esbogård på 1600-talet. Helsingfors 1936.

ESPOO, MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI
GEORG HAGGRÉN 2006
Musta-valkonegatiiviluettelo

LIITE 1

Päänro	Alanro	Kuvanro	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Päivämäärä
125694	1	24	Kartanon pihapiiri kuvattuna kuistin betoniportailta	S-N	GH	18.10.2006
125694	2	25	Kartanon pihapiiristä länteen siirtolapuutarhaan (ent. Strandåker).	E-W	GH	18.10.2006
125694	3	26	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus.	SW-NE	GH	18.10.2006
125694	4	27	Siirtolapuutarhapalsta ja Tiistinmäen luoteisrinne.	W-E	GH	18.10.2006
125694	5	28	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	SW-NE	GH	18.10.2006
125694	6	29	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	N-S	GH	18.10.2006
125694	7	30	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	E-W	GH	18.10.2006
125694	8	31	Yleiskuva. Kiviaidan rajaama Frisansin kartanon tonttimaata kuvattu tuulimyllyn paikalta.	SW-NE	GH	18.10.2006
125694	9	32	Kartanon pihapiiriä. Keskellä päärakennuksen paikka.	NW-SE	GH	18.10.2006
125694	10	33	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläsivu.	NE-SW	GH	18.10.2006
125694	11	34	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläsivu.	S-N	GH	18.10.2006
125694	12	35	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäinen portti.	E-W	GH	18.10.2006
125694	13	36	Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla vasemmalla pilkottaa Länsiväylä.	W-E	GH	18.10.2006

ESPOO, MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI
GEORG HAGGRÉN 2006
Dialuettelo

LIITE 2

Päänumero	Alanumero	Digikuva	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Päivämäärä
125695	1	354	Yleiskuva. Kiviaidan rajaama Frisansin kartanon tonttimaata kuvattu tuulimyllyn paikalta.	SW-NE	GH	18.10.2006
125695	2	343	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläinen portti.	S-N	GH	18.10.2006
125695	3	339	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäinen portti.	E-W	GH	18.10.2006
125695	4	339	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäinen portti.	E-W	GH	18.10.2006
125695	5	342	Kartanon pihapiiriä. Keskellä päärakennuksen paikka.	E-W	GH	18.10.2006
125695	6	351	Läntisen sivurakennuksen raunio.	S-N	GH	18.10.2006
125695	7		Kartanon pihapiiristä länteen siirtolapuutarhaan (ent. Strandåker).	E-W	GH	18.10.2006
125695	8	332	Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla vasemmalla pilkottaa Länsiväylä.	W-E	GH	18.10.2006
125695	9	376	Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 36 laajennettuna, profiilia.	N-S	GH	18.10.2006
125695	10		Tiistinmäen luoteisrinteen alaosa, näkyvissä koekuopat 2 ja 3, sekä uuninperusta.	W-E	GH	18.10.2006
125695	11	382	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus.	W-E	GH	18.10.2006
125695	12		Uunin perustus turpeenpoiston jälkeen.	E-W	GH	18.10.2006

ESPOO, MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI
GEORG HAGGRÉN 2006
Digikuvaluettelo

LIITE 3

Kuvanro	Tiedostonro	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm
1	354	Yleiskuva. Kiviaidan rajaama Frisansin kartanon tonttimaata kuvattu tuulimyllyn paikalta.	SW-NE	GH	18.10.2006
2	344	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläsivu.	S-N	GH	18.10.2006
3	348	Tonttimaata rajaavan kiviaidan länsisivu ja portti.	W-E	GH	18.10.2006
4	349	Tonttimaata rajaavan kiviaidan luoteiskulma.	NW-SE	GH	18.10.2006
5	343	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläinen portti.	S-N	GH	18.10.2006
6	339	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäinen portti.	E-W	GH	18.10.2006
7	340	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisivua.	N-S	GH	18.10.2006
8	341	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisen portin pohjoispieli.	S-N	GH	18.10.2006
9	342	Kartanon pihapiiriä. Keskellä päärakennuksen paikka.	E-W	GH	18.10.2006
10	345	Kartanon pihapiiriä. Oikeala päärakennuksen, keskellä läntisen sivurakennuksen paikka.	NE-SW	GH	18.10.2006
11	346	Päärakennuksen raunio. Etualalla kuistin perustus betoniportaineen.	N-S	GH	18.10.2006
12	351	Läntisen sivurakennuksen raunio.	S-N	GH	18.10.2006
13	367	Itäisen siipirakennuksen paikka/raunio.	S-N	GH	18.10.2006
14	353	Tuulimyllyn perustus.	NE-SW	GH	18.10.2006
15	368	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisivua. Pakarirakennuksen paikka.	S-N	GH	18.10.2006
16	365	Tonttimaata rajaavan kiviaidan kaakkoiskulma. Rusthollari Bäckströmin hautakivi.	SE-NW	GH	18.10.2006
17	366	Rusthollari I. Bäckströmin (1802-1852) hautakivi.	SE-NW	GH	18.10.2006

Kuvanro	Tiedostonro	Aihe	Suunta	Kuv.	Pvm
18	338	Liiteri-, pesutupa- ja käymälärakennuksen kivijalka.	E-W	GH	18.10.2006
19	370	Liiteri-, pesutupa- ja käymälärakennuksen kivijalka.	S-N	GH	18.10.2006
20	369	Ajosilta tonttimaan kiviaidan itäpuolella.	SW-NE	GH	18.10.2006
21	332	Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla oikealla pilkottaa Länsiväylä.	W-E	GH	18.10.2006
22	334	Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla vasemmalla renkituvan paikan eteläpuolelle rakennettu omakotitalo.	NW-SE	GH	18.10.2006
23	333	Niitty, entisen talouspihan alue.	NE-SW	GH	18.10.2006
24	336	Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 25.Taustalla Länsiväylä.	S-N	GH	18.10.2006
25	337	Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 36 ennen laajennusta.	E-W	GH	18.10.2006
26	376	Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 36 laajennettuna.	N-S	GH	19.10.2006
27	363	Siirtolapuutarhaa (ent. Strandäkern), taustalla Tiistinmäen länsirinne.	W-E	GH	18.10.2006
28	359	Siirtolapuutarhaa Tiistinmäen länsirinteen alla.	W-E	GH	18.10.2006
29	360	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. Etualalla koekuoppa 3.	W-E	GH	18.10.2006
30	386	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. Etualalla Strandäkernia reunustanut aitamainen peltoraunio ja sen takana koekuoppa 3 täytettynä.	W-E	GH	20.10.2006
31	381	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus.	W-E	GH	20.10.2006
32	382	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus.	SW-NE	GH	20.10.2006
33	386	Etualalla Strandäkernia reunustanut aitamainen peltoraunio ja sen takana koekuoppa 2.	W-E	GH	20.10.2006
34	358	Siirtolapuutarhaa (ent. Strandäkern), oikealla Finnoonjoen laakso.	NE-SW	GH	18.10.2006
35	385	Siirtolapuutarhaa (ent. Strandäkern), taustalla Finnoonjoen laakso ja matala kallio, jolla on ollut talousrakennuksia 1800- ja 1900-luvun vaihteessa.	E-W	GH	20.10.2006

Kuvanro	Tiedostonro	Aihe	Suunta	Kuv.	Pvm
36	352	Yleiskuva. Tonttimaalta lounaaseen. Paritalon edustalla uuninperustuksen paikka.	NE-SW	GH	18.10.2006
37	355	Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta. Taustalla moderni paritalo.	E-W	GH	18.10.2006
38	356	Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta.	SW-NE	GH	18.10.2006
39	357	Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta.	SW-NE	GH	18.10.2006
40	373	Uuninperustus. Pintaturpeen poiston jälkeen.	SW-NW	GH	18.10.2006
41	377	Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla uunin pohjoispuolella ollut tasanne.	N-S	GH	19.10.2006
42	378	Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla kallio, taustalla paritalo.	E-W	GH	19.10.2006
43	379	Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla perustuksen eteläpuolella ollut lattia(tms.)kiveystä.	S-N	GH	19.10.2006
44	380	Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen.	SW-NE	GH	19.10.2006
45	362	Frisansista Finnooseen vieneen tie raunio. Vasemmalla vanha Strandåker.	E-W	GH	18.10.2006
46	364	Finnoosta tuleva tie nousee Tiistinmäelle kohti Frisansin kartanon tonttia.	W-E	GH	18.10.2006
47	361	Tiistinmäen luoteispuolella oleva vanha autonromu. Taustalla Finnoosta tuleva tie nousee kohti Frisansin kartanon tonttia.	SW-NE	GH	18.10.2006
48	350	Koekuopan kaivamista karatanon tonttimaan pohjoispuolella.	N-S	GH	18.10.2006

Kuva 1. Yleiskuva. Kiviainan rajaama Frisansin kartanon tonttimaata kuvattu tuulimyllyn paikalta. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 4. Tonttimaata rajaavan kiviainan luoteiskulma. NW-SE. G.H. 2006.

Kuva 2. Tonttimaata rajaavan kiviainan eteläsivu. S-N. G.H. 2006.

Kuva 5. Tonttimaata rajaavan kiviainan eteläinen portti. S-N. G.H. 2006.

Kuva 3. Tonttimaata rajaavan kiviainan länsisivu ja portti. W-E. G.H. 2006.

Kuva 6. Tonttimaata rajaavan kiviainan itäinen portti. E-W. G.H. 2006.

Kuva 7. Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisivua. N-S. G.H. 2006.

Kuva 8. Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisen portin pohjoispie-
li. S-N. G.H. 2006.

Kuva 9. Kartanon pihapiiriä. Keskellä päärakennuksen paikka. E-W. G.H. 2006.

Kuva 10. Kartanon pihapiiriä. Oikealla päärakennuksen, keskel-
lä läntisen sivurakennuksen paikka. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 11. Päärakennuksen raunio. Etualalla kuistin perustus be-
toniportainen. N-S. G.H. 2006.

Kuva 12. Läntisen sivurakennuksen raunio. S-N. G.H. 2006.

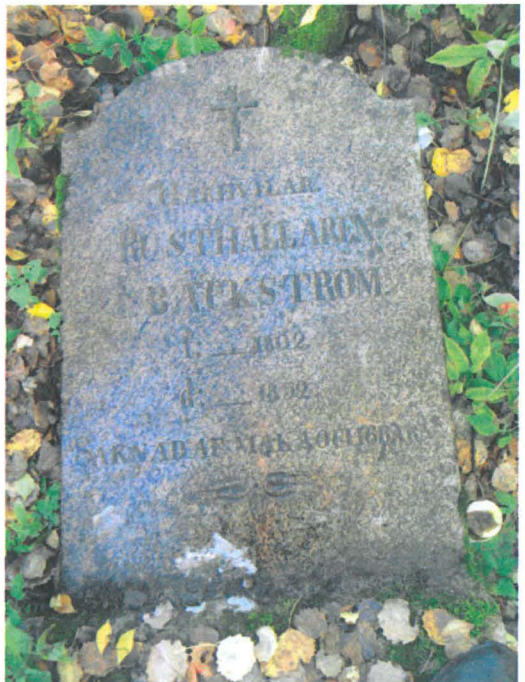
Kuva 13. Itäisen siipirakennuksen paikka/raunio. S-N. G.H. 2006.

Kuva 16. Tonttimaata rajaavan kiviaidan kaakkoiskulma. Rusthollari Bäckströmin hautakivi. SE-NW. G.H. 2006.

Kuva 14. Tuulimyllyn perustus. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 17. Rusthollari I. Bäckströmin (1802-1852) hautakivi. SE-NW. G.H. 2006.

Kuva 15. Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäisivua. Pakarirakennuksen paikka. S-N. G.H. 2006.

Kuva 18. Liiteri-, pesutupa- ja käymälärakennuksen kivijalka.
E-W. G.H. 2006.

Kuva 21. Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla oikealla
pilkottaa Länsiväylä. W-E. G.H. 2006.

Kuva 19. Liiteri-, pesutupa- ja käymälärakennuksen kivijalka.
S-N. G.H. 2006.

Kuva 22. Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla vasemmalla
renkituvan paikan eteläpuolelle rakennettu omakotitalo.
NW-SE. G.H. 2006.

Kuva 20. Ajosilta tonttimaan kiviaidan itäpuolella.
SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 23. Niitty, entisen talouspihan alue. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 24. Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 25. Taustalla Länsiväylä. S-N. G.H. 2006.

Kuva 25. Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 36 ennen laajennusta. E-W. G.H. 2006.

Kuva 26. Niitty, entisen talouspihan alue. Koekuoppa 36 laajennettuna. N-S. G.H. 2006.

Kuva 27. Siirtolapuutarhaa (ent. Strandåkern), taustalla Tiistimäen länsirinne. W-E. G.H. 2006.

Kuva 28. Siirtolapuutarhaa Tiistimäen länsirinteen alla. W-E. G.H. 2006.

Kuva 29. Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. Etualalla koekuoppa 3. W-E. G.H. 2006.

Kuva 32. Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 30. Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. Etualalla Strandäkernia reunustanut aitamainen peltoraunio ja sen takana koekuoppa 3 täytettynä. W-E. G.H. 2006.

Kuva 33. Etualalla Strandäkernia reunustanut aitamainen peltoraunio ja sen takana koekuoppa 2. W-E. G.H. 2006.

Kuva 31. Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus. W-E. G.H. 2006.

Kuva 34. Siirtolapuutarhaa (ent. Strandäkern), oikealla Finnoonjoen laakso. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 37. Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta. Taustalla moderni paritalo. E-W. G.H. 2006.

Kuva 35. Siirtolapuutarhaa (ent. Strandäkern), taustalla Finnoonjoen laakso ja matala kallio, jolla on ollut talousrakennuksia 1800- ja 1900-luvun vaihteessa. E-W. G.H. 2006.

Kuva 38. Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta. SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 36. Yleiskuva. Tonttimaalta lounaaseen. Paritalon edustalla uuninperustuksen paikka. NE-SW. G.H. 2006.

Kuva 39. Uuninperustus. Pintaturve poistettu kumpareen eteläpuoliskosta. SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 40. Uuninperustus. Pintaturpeen poiston jälkeen. SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 43. Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla perustuksen eteläpuolella ollut lattia (tms.) kiveystä. S-N. G.H. 2006.

Kuva 41. Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla uunin pohjoispuolella ollut tasanne. N-S. G.H. 2006.

Kuva 44. Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. SW-NE. G.H. 2006.

Kuva 42. Uuninperustus. Pintamaan poiston jälkeen. Etualalla kallio, taustalla paritalo. E-W. G.H. 2006.

Kuva 45. Frisansista Finnooseen vieneen tie raunio. Vasemmalla vanha Strandåker. E-W. G.H. 2006.

Kuva 48. Koekuopan kaivamista karatanon tonttimaan pohjoispuolella. N-S. G.H. 2006.

Kuva 46. Finnoosta tuleva tie nousee Tiistinmäelle kohti Frisansin kartanon tonttia. W-E. G.H. 2006.

Kuva 47. Tiistinmäen luoteispuolella oleva vanha autonromu. Taustalla Finnoosta tuleva tie nousee oikealle kohti Frisansin kartanon tonttia. SW-NE. G.H. 2006.

Tiistinmäen länsipuolen koekuopat

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK1	6672347	2540046	1x1m	Maa tumma multainen, seassa suuria(päänkokoisia)ja keskisuuria (nyrkin kokoisia)kiviä, puhdas vaalea hiekka n.20cm syvyydessä
KK2	6672337	2540048	1x1,5m	Maa tumma multainen, seassa keskisuuria kiviä ja tiilimurskaa, vaalea hiekkainen savi n.10-20cm syvyydessä
KK3	6672333	2540049	1x2m	Maa tumma multainen, seassa isoja ja keskikokoisia kiviä, paljon juuria, paljon tiiltä,syvyys noin 20cm
KK4	6672324	2540050	50x70cm	Maa tumma multainen, paljon juuria, ei kiviä, syvyys n. 15cm, löytöinä "moderni" lasi, tiili, keramiikka, posliini
KK5	6672314	2540051	50x50cm	Maa hiekkansekaista multaa, ei kiviä, pohjalla vaalea hiekka n. 25cm syvyydessä
KK6	6672305	2540053	60x60cm	Maa tumma multainen, keskikokoisia kiviä, pohjakallio n. 20cm syvyydessä, 1kpl palanut savi (KM2006089:9)
KK7	6672291	2540054	50x40cm	Maa multainen, hieman savinen, pohjakallio n. 30cm syvyydessä
KK8	6672239	2540103	70x40cm	Maa tumma multainen, isohkoja kiviä, pohjakallio n. 20cm syvyydessä

Kartanon pihapiirin koekuopat:

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK9	6672317	2540124	50x40cm	Maa multainen, hiekkansekainen, pohjakallio n. 20cm syvyydessä, tiiltä ja "modernia" lasia
KK10	6672313	2540129	50x40cm	Maa multainen, ei kiviä, pohjakallio n. 25cm syvyydessä, "modernia" lasia tiiltä, "arabiaa" (kartanon sisällä)
KK11	6672309	2540145	50x40cm	Maa multainen, ei kiviä, pohjakallio n. 15cm syvyydessä, "modernia" lasia tiiltä, (kartanon sisällä)
KK12	6672319	2540143	40x30cm	Vaalea hiekkansekainen multa, pohjakallio n. 15cm syvyydessä, tiiltä
KK13	6672334	2540136	40x40cm	Pinta multaa n.5cm, hiekkaa ja pohjalla karkea sora n. 25cm syvyydessä, tiiltä
KK14	6672340	2540135	50x40cm	Maa tummahko multainen, muutamia pieniä kiviä, pohjalla punertava karkea sora n.30cm syvyydessä, tiiltä, muovia
KK15	6672341	2540127	40x40cm	Maa multainen, pieniä kiviä, pohjalla hieno vaalea hiekka n. 30cm syvyydessä, tiiltä

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK16	6672345	2540123	50x40cm	Maa multainen, seassa vaaleaa hiekkaa, pieniä kiviä, pohjalla karkea sora n.35cm syvyydessä, tiiltä
KK17	6672336	2540126	40x40cm	Maa multainen, karkeaa hiekkaa, pohjalla sora n.35cm syvyydessä
KK18	6672325	2540123	40x40cm	Maa multainen, karkeaa hiekkaa, pohjalla sora n.40cm syvyydessä
KK19	6672333	2540130	30x30cm	Soraa, seassa tiilimurskaa, syvyys n.20cm
KK20	6672359	2540114	40x40cm	Maa multainen, seassa pieniä kiviä, pohjalla vaalea hiekka n.20cm syvyydessä, tiiltä
KK21	6672299	2540150	40x40cm	Maa savista multaa, pohjakallio n.20cm syvyydessä, tiiltä (Kumpare kartanon takana)

Niityn/talousspuhan kuopat:

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK22	6672357	2540215	40x40cm	Maa multaa, seassa hiekkaa, pohjalla keskikokoisia kiviä ja karkeaa soraa n.25cm syvyydessä
KK23	6672358	2540233	40x40cm	Maa karkeaa soraa, isoja kiviä n.25cm syvyydessä
KK24	6672362	2540231	40x40cm	Maa savista multaa, pohjalla sora n.30cm syvyydessä
KK25	6672366	2540239	140x80 cm	Maa soransekaisista multaa, isoja ja keskikokoisia kiviä, pohjalla karkea vaalea hiekka n. 25cm syvyydessä, palanutta savea, rauta levy(40x10x2cm), tiiltä
KK26	6672371	2540256	50x40cm	Maa multaa, pohjalla hiekka ja isoja kiviä n.30cm syvyydessä, tiiltä
KK27	6672372	2540225	80x50cm	Maa multaa, keskisuuria kiviä, pohjalla kiviä ja punertava hiekka n. 27cm syvyydessä, tiilimurskaa, "modernia" rautaa
KK28	6672366	2540253	50x50cm	Maa hiekkansekaisista multaa, seassa paljon kiviä, pohjalla vaalea hiekka n. 50cm syvyydessä, keramiikka 1900-l?
KK29	6672364	2540247	40x40cm	Maa savista multaa, pohjalla sora n. 35cm syvyydessä, tiiltä
KK30	6672360	2540243	50x50cm	Pinnalla 10cm turve, n.40cm hiekkaa, seassa kiviä (vanhaa tietä)
KK31	6672357	2540240	40x40cm	Maa multaa, pohjalla hiekka ja kiviä n.35cm syvyydessä, tiiltä
KK32	6672354	2540238	80x80cm	Maa multaa, muutama isohko kivi, pohjalla erittäin vaalea hieno hiekka n. 40cm syvyydessä jonka päällä ohut nokikerros, tiiltä

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK33	6672349	2540226	70x50cm	Maa savista multaa, pohjalla vaalea hieno hiekka ja isohkoja kiviä n. 40cm syvyydessä, tiilimurskaa
KK34	6672348	2540231	50x50cm	Maa savista multaa jossa ei kiviä, pohjalla isoja kiviä n.25cm syvyydessä
KK35	6672352	2540241	50x50cm	Maa savista multaa, pohjalla erittäin vaalea hieno hiekka n.40cm syvyydessä, paljon tiiltä
KK36	6672355	2540246	4x1m	Länsipääty n.40cm syvä, pinnalla multaa n.20cm, punainen hiekka F12ja isoja kiviä, n.10-15cm paksu hiili- ja nokikerros. Itäpääty n. 60cm syvä, viimeisen metrin alueella ei nokea, mutta isoja kiviä, n.40cm savista multaa, n.20cm punertavaa hiekkaa. Keskellä erittäin vaalea noensekainen hieno hiekka. Tiiltä, "modernia" lasia, rautaa, posliinia ja palanutta savea (KM2006089:10). Kuvattu.
KK37	6672359	2540250	40x40cm	Maa hiekkosta multaa, seassa kiviä, pohjalla hiekka n.35cm syvyydessä, tiiltä
KK38	6672357	2540258	50x50cm	Maa savista multaa n.10cm pinnasta, multaan.15cm, tuhkanharmaa hieno hiekka n.20cm, pohjalla n.45cm syvyydessä karkea hiekka ja keskikokoisia kiviä
KK39	6672353	2540256	50x50cm	Maa erittäin savista multaa, pohjalla karkea hiekka ja isohkoja kiviä n.35cm syvyydessä, tiilimurskaa
KK40	6672345	2540260	40x40cm	Pinnalla n.20cm savista multaa, jonka jälkeen karkeaa soraa ja pieniä kiviä, syvyys n.40cm
KK41	6672349	2540251	40x40cm	Maa multainen, pohjalla vaalea hiekka ja kiviä n. 45cm syvyydessä, tiiltä
KK42	6672283	2540159	30x30cm	Maa turvetta ja multaa, pohjakallio n. 15cm syvyydessä, paljon juuri, pari kiveä
KK43	6672279	2540150	30x30cm	Maa turvetta ja multaa, pohjakallio n. 15cm syvyydessä, paljon juuri, pari kiveä
KK44	6672308	2540162	40x40cm	Maa tummaa multaa, seassa tiilimurskaa, pohjakallio n.20cm syvyydessä
KK45	6672309	2540171	50x50cm	Maa tummaa multaa, seassa tiiltä, pohjakallio n.20cm syvyydessä, "mod." lasia, luuta, posliinia jne.

Kiviaidan itäpuolisen alueen koekuopat

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK46	6672312	2540160	50x50cm	Maa tummaa multaa, seassa tiiltä, pohjakallio n.20cm syvyydessä, "mod." lasia, luuta, posliinia jne.
KK47	6672316	2540167	40x40cm	Maa tummaa multaa, pohjalla kiviä ja kallio n.20cm syvyydessä, tiiltä
KK48	6672323	2540173	40x40cm	Maa multaa, seassa pieniä kiviä, pohjalla n.40cm syvyydessä vaalea hiekka, ikkunalasia

Numero	X	Y	Koko	Kuvaus
KK49	6672328	2540171	40x40cm	Maa multaa, seassa pieniä kiviä, pohjalla n.40cm syvyydessä vaalea hiekka, keramiikka (1800-l?) (KM2006089:11), ikkunalasia
KK50	6672333	2540170	50x50cm	Maa multaa, pohjalla vaalea hiekka ja keskikokoisia kiviä n.30cm syvyydessä, tiiltä, keramiikka (1800-l?) (KM2006089:12)
KK51	6693338	2540169	80x80cm	Maa multainen, seassa lasimurskaa, pohjalla vaalea hiekka ja keskikokoisia kiviä n.35cm syvyydessä, tiiltä, "mod." posliini ja rauta, punasavikeramiikka (1800-l?) (KM2006089:13), ikkunalasia (KM2006089:14)
KK52	6672336	2540161	80x80cm	Maa multaa, pohjalla vaalea ja punertava hiekka n. 45cm syvyydessä, keramiikka, tiiltä, ikkunalasia (KM2006089:16), hevosenkenkänaula (KM2006089:15), palanutta luuta (KM2006089:17)
KK53	6672331	2540160	40x40cm	Maa multaa, pohjalla isohko kivi ja vaalea hiekka n.30cm syvyydessä
KK54	6672338	2540180	50x50cm	Maa multaa, seassa kiviä ja tiiltä, pohjalla iso kivi n.40cm syvyydessä
KK55	6672344	2540178	50x50cm	Maa multaa, pohjalla isohkoja kiviä n.25cm syvyydell
KK56	6672347	2540184	50x50cm	Maa tummaa multaa, pohjalla kiviä n.35cm syvyydessä, tiiltä, lasia rautaa
KK57	6672339	2540187	50x40cm	Maa multaa, kiviä, syvyys n.35cm, tiiltä, lasia
KK58	6672352	2540187	50x50cm	Maa multaa, pohjalla vaalea hiekka ja kiviä n.30cm syvyydessä, tiiltä, mod. keramiikka
KK59	6672349	2540189	40x40cm	Maa multaa, pohjalla vaalea hiekka ja kiviä n.20cm syvyydessä
KK60	6672340	2540192	60x50cm	Maa multaa n. 15cm, tuhkanharmaa hiekka, jonka seassa tiiltä n.20cm, pohjalla vaalea hiekka ja kiviä n.35cm syvyydessä
KK61	6672326	2540192	50x40cm	Maa multaa n. 20cm, pohjalla hiekka ja pieniä kiviä n.30cm syvyydessä, tiiltä, lasia, rautaa (1800-l hautakiven vieressä)
KK62	6672333	2540205	40x40cm	Maa multaa, pohjalla harmaa hiekka ja kiviä n.20cm syvyydessä
KK63	6672317	2540207	50x40cm	Maa multaa, pohjalla hiekka ja kiviä n.20cm syvyydessä
KK64	6672320	2540213	40x40cm	Maa savista multaa, syvyys 20cm
KK65	6672266	2540070	50x50 cm	Maa multaa, joukossa hiiltä noin 20 cm, alla F45hiekan ja kivien sekainen multa noin 20 cm. Pohjalla hiesua ja kiviä noin 40 cm syvyydessä.

ESPOO, MATINKYLÄ, FRISANSIN KYLÄTONTTI

GEORG HAGGRÉN 2006

Löytöluettelo

LIITE 6

KM	alanumero	Sijainti	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Paino
2006089	1	Pintapoimintana palstoilta	Punasavi	Astia	Isompi pohja/reunapala, jossa sisäpinnalla lyijylasite (5,3g, paksuus 5mm); pienemmässä lyijylasite sisä- ja ulkopinnalla (0,6g, paksuus 3mm)	2	5,9g
2006089	2	Pintapoimintana palstoilta	Punasavi	Astia	Lasite sisäpinnalla, väri kellertävä, jossa ruskeita hippuja (paksuus 5mm)	1	2,4g
2006089	3	Pintapoimintana palstoilta	Luu	Palanut luu		1	0,1g
2006089	4	Pintapoimintana palstoilta	Savi	Palanut savi	Yhdessä sileä pinta	3	6,8g
2006089	5	Uuni (Lounaiskulma)	Savi	Palanut savi	Suurimmassa osassa painanteita	91	226g
2006089	6	Uuni (Kaakoiskulma)	Savi	Palanut savi	Suurimmassa osassa painanteita	24	72g
2006089	7	Uuni (Luoteiskulma)	Savi	Palanut savi	Suurimmassa osassa painanteita	14	27g
2006089	8	Uuni	Pii	Iskos	Vaalean harmaata, 2kpl iskettyä, 1kpl pyöreä	3	3,1g
2006089	9	Koekuoppa 6	Savi	Palanut savi	Sileä pinta	1	1,5g
2006089	10	Koekuoppa 36	Savi	Palanut savi	Useissa sileitä pintoja	10	20,7g
2006089	11	Koekuoppa 49	Punasavi	Astia	Sisäpinnalla vihreä lasite (paksuus 5mm)	1	3,5g
2006089	12	Koekuoppa 50	Punasavi	Astia	Punasavikeramiikan kylkipala, jossa sfraggitto-koristelua ja jälkiä lyijylasitteesta (paksuus 5mm)	1	4,5g
2006089	13	Koekuoppa 51	Punasavi	Astia	Punasavipadan reunapala, vahvasti profiloitu, vihertävä lyijylasite sisä- ja ulkopinnalla (reunan paksuus 10mm)	1	11,2g
2006089	14	Koekuoppa 51	Lasi	Ikkuna	Vihertävää ikkunalasia, pienimmän paksuus n. 1mm, muut n. 2mm	4	6g
2006089	15	Koekuoppa 52	Metalli	Esine	Hevosenkenkänaula, taipunut pituus 27mm	1	5,3g
2006089	16	Koekuoppa 52	Lasi	Ikkuna	Vihertävää ikkunalasia, paksuus n. 1mm	2	1,9g
2006089	17	Koekuoppa 52	Luu	Palanut luu		3	2g

6672394 2540035 +
 6672394 2540045 +
 6672394 2540055 +
 6672394 2540065 +
 6672394 2540075 +
 6672394 2540085 +
 6672394 2540095 +
 6672394 2540105 +
 6672394 2540115 +
 6672394 2540125 +
 6672394 2540135 +
 6672394 2540145 +
 6672394 2540155 +
 6672394 2540165 +
 6672394 2540175 +
 6672394 2540185 +
 6672394 2540195 +
 6672394 2540205 +
 6672394 2540215 +
 6672394 2540225 +
 6672394 2540235 +
 6672394 2540245 +
 6672394 2540255 +
 6672394 2540265 +

LÄNSIVÄYLÄ

ESPOO Frisans Georg Haggren 2006	Yleiskartta Koekuopat 1-65, rakenteet A-K Mk 1:650
MITTAUSDOKUMENTOINTI	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
M. Holappa, T. Knuutinen 16. - 20.10.2006 Puht. piirt. M. Holappa 2007 Karttapohja Espoon kaupunki	Kartta 1

 Avokallio

Liite 1

Espoo Matinkylä, Frisansin kylätontti 2006
G. Haggrén

Mustavaikonegatiiviluettelo

<u>Päänro</u>	<u>Alanro</u>	<u>Kuvanro</u>	<u>Aihe</u>	<u>Suunta</u>	<u>Kuvaaja</u>	<u>pvm</u>	<u>Tyyppi</u>
125694	1	24	Kartanon pihapiiri kuvattuna kuistin betoniportailta	S-N	GH	18.10.2006	mv
125694	2	25	Kartanon pihapiiristä länteen siirtolapuutarhaan (ent. Strandåker).	E-W	GH	18.10.2006	mv
125694	3	26	Tiistinmäen luoteisrinteen alaosassa oleva uuninperustus.	SW-NE	GH	18.10.2006	mv
125694	4	27	Siirtolapuutarhapalsta ja Tiistinmäen luoteisrinne.	W-E	GH	18.10.2006	mv
125694	5	28	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	SW-NE	GH	18.10.2006	mv
125694	6	29	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	N-S	GH	18.10.2006	mv
125694	7	30	Uuninperustus turpeenpoiston jälkeen.	E-W	GH	18.10.2006	mv
125694	8	31	Yleiskuva. Kiviaidan rajaama Frisansin kartanon tonttimaata kuvattu tuulimyllyn paikalta.	SW-NE	GH	18.10.2006	mv
125694	9	32	Kartanon pihapiiriä. Keskellä päärakennuksen paikka.	NW-SE	GH	18.10.2006	mv
125694	10	33	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläsivu.	NE-SW	GH	18.10.2006	mv
125694	11	34	Tonttimaata rajaavan kiviaidan eteläsivu.	S-N	GH	18.10.2006	mv
125694	12	35	Tonttimaata rajaavan kiviaidan itäinen portti.	E-W	GH	18.10.2006	mv
125694	13	36	Niitty, entisen talouspihan alue. Taustalla vasemmalla pilkottaa Länsiväylä.	W-E	GH	18.10.2006	mv